

nicht studirt u. s. w.; = अस्वाध्याय AK. 2, 7, 53. TRIK. H. 856. H. an. MED. HÄR. 221. HALĀJ. 2, 250. निराकर्तामरादीनां स विज्ञेयो निराकृतिः KHANDOGAPARIṢIṢṬA bei KULL. zu M. 3, 154. — M. 3, 154. MBH. 12, 1341. 13, 4275. 4598. — d) zerstörend, vernichtend: काल एष सर्वनिराकृतिः BHĀG. P. 1, 6, 4. — e) hemmend, störend MED. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des 1sten Manu Sāvārṇi HARIV. 470. — 3) f. a) Hemmung, Unterbrechung, Störung; = निषेध H. an. प्रलयः सुखदुःखाभ्यां चेष्टा-ज्ञाननिराकृतिः SĀH. D. 63, 11. — b) das Zurückweisen, Verwerfen; = प्रत्याख्यान, प्रत्युक्ति AK. 3, 3, 31. TRIK.

निराकर्तिन् adj. = निराकृतमनेन gaṇa इष्टादि zu P. 5, 2, 88. viell. hemmend, störend: नैवेच्छति न चानिच्छेत् यात्रामात्राव्यवस्थितः । अलोलुपो ऽव्यथो दातो न कृती न निराकृती ॥ Nichts tuend und Nichts hemmend MBH. 12, 8682.

निराक्रन्द (निस् + आ०) 1) adj. nicht wehklagend HARIV. 2371. — 2) ein Ort, wo keine Stimmesich hören lassen kann: यथा क्षुनुदके मत्स्या निराक्रन्दे विहंगमाः MBH. 12, 2545.

निराक्रिया (von 1. कृ mit निरा) f. 1) Vertreibung, Verjagung: रा-व्यविनाशं दिषद्दिशं निराक्रियाम् MBH. 7, 2956. — 2) Bestreitung, Läng- nung: शास्त्रत्वप्रमाणवः KUMĀRILA bei MÜLLER, SL. 95, N.

निराग (1. नि + राग) adj. leidenschaftlos: निरागा इव मेनिरे ÇĀṆKH. Br. 12, 3.

निरागम (निस् + आ०) adj. auf keiner Offenbarung beruhend MBH. 12, 9710.

निरागम् (निस् + आ०) adj. schuldlos RAGH. 8, 47. RĀGĀ-TAR. 5, 172. BHĀG. P. 1, 19, 1.

निरायकृ (निस् + आ०) adj. viell. auf Nichts bestehend, nicht eigen- sinnig RĀGĀ-TAR. 3, 158.

निराजीव्य (निस् + आ०) adj. f. आ keinen Lebensunterhalt gewährend KĀM. NĪTIS. 5, 59. 63.

निराउम्बर (निस् + आ०) adj. ohne Trommeln: सुन्दर viell. so v. a. an sich schön, so dass man der Posaune nicht bedarf, RĀGĀ-TAR. 2, 125.

निरातङ्क (निस् + आ०) adj. f. आ 1) keine Leiden —, kein Unbe- hagen verspürend, sich wohl —, behaglich fühlend: यदि ब्राह्मण देह- स्ते निरातङ्के निरामयः MBH. 12, 6729. von Personen 2, 1944. RAGH. 1, 63. DEV. 12, 30. — 2) keine Leiden —, kein Unbehagen verursachend MBH. 2, 285. 4, 931. RĀGĀ-TAR. 6, 86. — Als Beiw. von Çiva ÇIV.

निरातप (निस् + आ०) 1) adj. wohin die Sonnenhitze, der Sonnen- schein nicht dringt: न्यग्रोध HARIV. 3613. — 2) f. आ (die kühle) Nacht ÇABDAK. im ÇKDR.

निरात्मक (निस् + आत्मन्) adj. keine Einzelseele habend, keine indi- viduelle Existenz habend BHĀG. P. 3, 20, 15. PRAB. 48, 10.

निरात्मन् (wie eben) adj. dass. MBH. 12, 9047. BHĀG. P. 4, 20, 7.

निरात्मवत् (wie eben) adj. dass. MBH. 12, 7324.

निरादर (निस् + आ०) adj. keine Achtung bezeugend: सेव्ये तस्मिन्नि- रादरः RĀGĀ-TAR. 3, 203.

निरादान (निस् + आ०) adj. MBH. 3, 8501. 12636. Ist u. 1. आदान durch von dem Nichts genommen wird erklärt worden, was aber an der zwei- ten Stelle wenigstens nicht zu passen scheint. Nichts nehmend, als

Beiw. Buddha's VJUTP. 2.

निरादेश (von 1. दिष् mit निरा) m. Ausbezahlung WILS.

निराधान (निस् + आ०) adj. ohne Behältniss TBH. 1, 6, 8, 10.

निराधार (निस् + आ०) adj. keine Stütze habend, auf sich selbst sich stützend: ज्ञान MBH. 14, 1322; dafür निराबाध 950.

निराधि (निस् + आधि) adj. sorgenlos KĀM. NĪTIS. 7, 58.

निरानन्द (निस् + आ०) adj. f. आ keine Freude habend, von wo die Freude verbannt ist, freudlos, traurig MBH. 5, 6019. 8, 3068. 10, 747. HARIV. 3489. R. 2, 47, 10. 57, 5. 59, 18. 66, 21. 71, 23. 113, 24. R. GORR. 2, 57, 5. 83, 11. 4, 19, 14. 5, 18, 3. 6, 7, 18. HIT. II, 6. BHĀG. P. 1, 14, 20. 8, 16, 2.

निरानन्दकर (निस् + आनन्द-कर) adj. f. ई Kummer —, Trauer verur- sachend MBH. 1, 958. HARIV. 5038.

निरात्र (निस् + आ०) adj. ausgeweidet oder dessen Eingeweide her- aushängen AIT. Br. 2, 13.

1. निरापद (निस् + आ०) f. kein Ungemach, glückliche Verhältnisse: निरापद्धम् (vgl. आपद्धम् u. आपद्) MBH. 12, 9671. 9727.

2. निरापद (wie eben) adj. von keinem Ungemach begleitet: संपदः RAGH. 1, 64. ÇATR. 1, 25.

निराबाध (निस् + आ०) adj. f. आ 1) ungestört, unangefochten: निरा- बाधास्त्वयि कृते मया रातसपोसन । वनमतेच्चरिष्यति पुरुषा वनचारिणः ॥ HIP. 4, 12. ARG. 2, 17. MBH. 3, 16289. 4, 748. 12, 8329. HARIV. 15033. गृ- ह् ein Haus, in dem man vor allem Störenden sicher ist, SUÇH. 2, 344, 11. — 2) keinen Schaden —, keine Leiden verursachend, Niemand beein- trächtigend: झट्पा वाणी निराबाधां मधुरो दाषवर्जितम् MBH. 13, 6644. कर्मन् HARIV. 11811. ज्ञान MBH. 14, 950; st. dessen निराधार 1322. Hie- her gehört viell. auch: अप्रसिद्धं निराबाधं निरर्थं निष्प्रयोजनम् । असा- ध्यं वा विरुद्धं वा पक्षाभासं विवर्जयेत् ॥ निराबाधम् अस्मद्भूतप्रदीपप्रका- शेनायं स्वर्गं व्यवहृति । इति मितान्तरा ॥ ÇKDR. frivolously or un- really vexatious, (as a cause of complaint) WILS.

निराबाधकर (निस् + आबाध-कर) adj. keinen Schaden —, keine Leiden zufügend HARIV. 5688.

1. निरामय (निस् + आमय) m. Gesundheit, Wohlergehen: प्रतिपत्स्व निरामयम् möge es dir wohlgehen MBH. 5, 2809. पृष्ट्वा चापि निरामयम् R. 1, 41, 21. निरामयं (neutr.!) देवदाय oder देवदत्तस्य P. 2, 3, 73, Sch.

2. निरामय (wie eben) 1) adj. a) gesund, wohlauf AK. 2, 6, 2, 8. 3, 4, 24, 161. H. an. 4, 224. MED. j. 120. HALĀJ. 2, 225. INDR. 3, 8. HIP. 1, 41. MBH. 6, 264. 15, 676. R. 1, 1, 87. SUÇH. 1, 237, 17. VARĀH. BRH. S. 97, 12. H. 57. wo keine Krankheit angetroffen wird: नगर MBH. 1, 6093. धर्म- माम 3545. makellos, fehlerfrei MAṆGUCĪN. 8, 22. — b) woran Nichts fehlt, ganz, voll: क्रोशमात्र HARIV. 3639. — c) keinem Misslingen unter- liegend, unfehlbar: उपायो ऽयं मया दृष्टो गमनाय निरामयः MBH. 3, 14817. रत्ना R. 1, 62, 18. कार्यसिद्धि 5, 33, 40. — 2) m. a) eine wilde Ziege H. an. MED. — b) Eber ÇABDAK. im ÇKDR. — c) N. pr. eines Königs MBH. 1, 231.

निरामर्द (निस् + आ०) m. N. pr. eines Königs MBH. 1, 230.

निरामर्ष s. u. निर्मर्ष.

निरामालु m. Feronia elephantum Corr. (s. कपित्थ) ÇABDAK. im ÇKDR.